

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گنج دانش

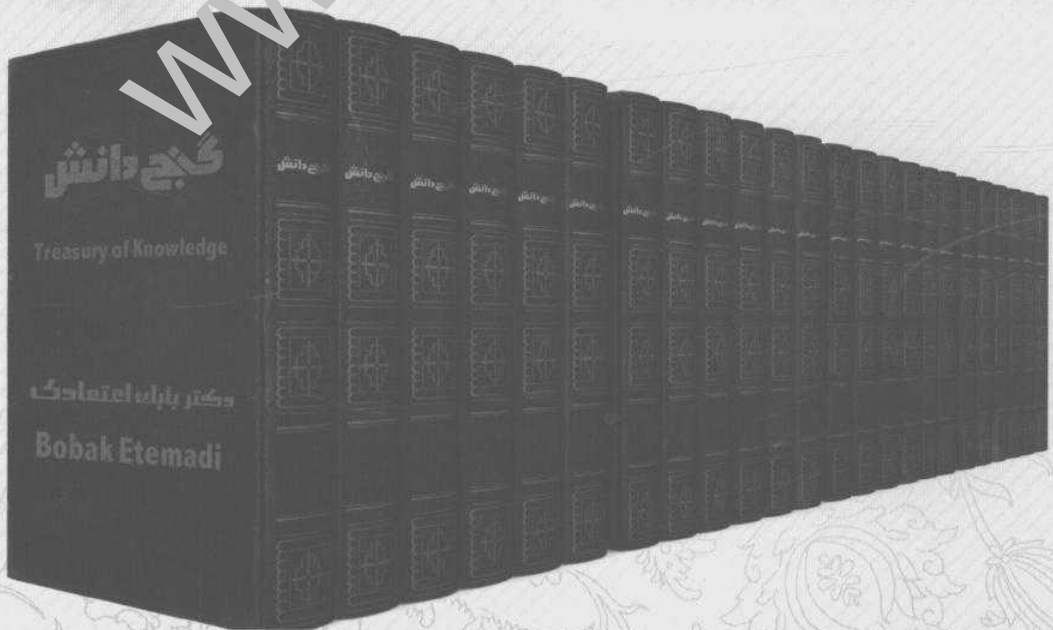
دانشنامه مدرسه - فرهنگ و هنر

دکتر بابک اعتمادی

Treasury of Knowledge

School Encyclopedia - Art and Culture

Bobak Etemadi

155289

Treasury of Knowledge

www.pakhshepayam.ir

گنج دانش

School Encyclopedia – Art and Culture

دانشنامه مدرسه – فرهنگ و هنر

Author : Bobak Etemadi

نویسنده : بابک اعتمادی

Editor | Mahsa Etemadi

This work is first published in Tehran, Iran in 2016 by Payam E Ketab Publication
No.4, Apt# 5, Mehdizadeh Alley, South Kargar St., Enghelab Sq.
Tel: +98(0)2166568060, +98(0)2166568050 Postal Code: 1313954587

Bobak Etemadi asserts his moral right to be identified as the author of this work.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the author. Printed and bound in Tehran, Iran

- We welcome your comments and suggestions about this work. Please write to us at: info@pakhshepayam.ir
- See other works of this author at the back of the book
- If you would like to order any of our hardcover Collector's Edition books, you may order online at: www.pakhshepayam.ir

• ISBN: 978-600-7650-25-7

• Price: 250000 IRR

ویراستار
طراحان گرافیک
مهدی فیروزخانی، راضیه تاجی زادگان، یاشار لطیف پور،
مرضیه تاجی زادگان، سید مهدی نوابی قوام آبادی
خداداد رضوانی، جاوید محسن زاده، احمد رضا بهمنی
هرمز کاکازاده، منوچهر امینی، زهرا هوشیار، احسان آگینه
مژگان شریف زاده، اذکان حیدر نیا، علیرضا بهمنی اصل
یوسف بابایی درویش
مهدی فیروزخان
هرمز امیرمکری
علی غفاری، عسرت گل بازی، کروس نوبختی
بهار ۱۳۹۵
۲۵۰۰ جلد
چهارگلد
طرح نفیس
راد
۲۵۰۰۰ تومان
انتشارات پیام کتاب
میدان انقلاب، خ کارگر جنوبی، کوچه مهدی زاده، پلاک ۴ واحد ۸۰
کدپستی: ۱۳۱۳۹۵۴۵۸۷ تلفن: ۶۶۵۶۸۰۶۰ - ۶۶۵۶۸۰۵۰
۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۰-۲۵-۷ شابک

این اثر، مشمول قانون حمایت حقوق مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است.
تکثیر تمام و یا قسمتی از این اثر به هر شکل ممنوع می باشد و پیگرد قانونی دارد.

■ CIP (Cataloging in Publication) ■

National Library and Archives of I.R Iran

www.nli.ir

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

■ فیبا (فهرست نویسی پیش از انتشار) ■

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

Main Entry	: Etemadi, Bobak, 1982-
Title Proper and Creator	: School Encyclopedia - Art and Culture/ Writer: Bobak Etemadi, Editor: Mahsa Etemadi.
Published	: Tehran: Payam E Ketab Pub, 2016.
Physical Description	: 128 P.: illustrated(in color); 22×29 cm.
Monographic Series	: Treasury of Knowledge
ISBN	: 978-600-7650-25-7
Cataloging Source	: FIPA (: National Library of Iran's CIP)
Subject	: Encyclopedias and dictionaries for children and young adults
Subject	: Arts-- Encyclopedias for children and young adults
Subject	: General knowledge -- Children's and young adult literature
Added Entry	: Etemadi, Mahsa, 1978- --Editor
Library of Congress Classification (LCC)	: N31-آ۶:۲ 1395
Dewey Decimal Classification (DDC)	: [ج]307
National Bibliographic Agency Control Number	: 4123962

سرشناسه	: اعتمادی، بابک، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: School Encyclopedia- = دانشنامه مدرسه: فرهنگ و هنر / Art and Culture / نویسنده بابک اعتمادی؛ ویراستار مهسا اعتمادی.
مشخصات نشر	: تهران: پیام کتاب، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ص: ۲۲×۲۹ سم.
فروست	: گنج دانش. دانشنامه مدرسه.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۰-۲۵-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: دایره المعارف و واژه نامه های کودکان و نوجوانان
موضوع	: هنر -- دایره المعارف های کودکان و نوجوانان
موضوع	: اطلاعات عمومی -- ادبیات کودکان و نوجوانان
شناسه افزوده	: اعتمادی، مهسا، ۱۳۵۷ - ویراستار
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ۲۵:۳۱/آ۶
رده بندی دیویی	: [ج]۳۰۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۱۲۳۹۶۲

دباجه نویسنده |

دانشنامه و پیشینه آن

دانشنامه یا دائرةالمعارف یک کتاب مرجع است که دانستنی‌ها و مفاهیم یک یا چند رشته از دانش‌های بشری را در خود دارد و به عبارتی مجموعه‌ای از دانش‌هاست و تنظیم آن معمولاً الفبایی و یا موضوعی-الفبایی است. هدف دائرةالمعارف‌های عمومی، همه‌فهم کردن دانش در مقوله‌های مختلف است.

تفاوت دانشنامه با لغت‌نامه، دیکشنری در این است که مداخل لغت‌نامه تنها از لحاظ زبانی مورد بررسی قرار می‌گیرند و از لحاظ مفهوم، تلفظ، کاربرد، ریشه و غیره معرفی می‌شوند؛ درحالی‌که در یک دانشنامه توضیحات چندپاراگرافی و یا حتی چندصفحه‌ای در مورد یک موضوع ارائه می‌شود.

دائرةالمعارف نویسی پیشینه‌ای بسیار طولانی دارد. بسیاری نقش مشرق زمین را در این زمینه طولانی‌تر از غرب می‌دانند و بسیاری نیز ارسطو را نخستین کسی می‌دانند که اقدام به گردآوری مجموعه اطلاعات دانش بشری کرده است.

از گردابه‌های نوشتاری معروف جهان می‌توان دانشنامه چینی دریای ژاد، دانشنامه بزرگ شوروی، دائرةالمعارف عربی عیون الاخبار، دانشنامه دینکرت به زبان پهلوی، دائرةالمعارف فارسی جامع‌العلوم، دانشنامه‌های بریتانیکا به زبان انگلیسی و لاروس (فرهنگنامه بزرگ فرانسه) را نام برد.

پس از انقلاب اسلامی با توجه به پیشینه درخشان فرهنگ و تمدن ایران و اسلام و با توجه به ناکافی بودن دائرةالمعارف‌های موجود و ضرورت زمانی و همچنین نیاز به تلاش برای شناساندن این فرهنگ عظیم به پویندگان علم و معرفت، به‌ویژه جوانان، ضرورت تدوین و تألیف فرهنگنامه‌هایی با ادوات ضوابط دقیق علمی بیش از پیش احساس می‌شود.

معرفی مجموعه

مجموعه گنج دانش حاصل سال‌ها تلاش و تحقیق شبانه‌روزی در رشته‌های مختلف علوم است و دانشنامه‌ای ۴۰ جلدی مختص کودکان و نوجوانان حاصل کار است. شاید بتوان بدون اغراق گفت که تولید این سری از فرهنگنامه‌ها برای اولین بار به این وسعت و در این حیطه موضوعی وسیع در ایران اتفاق افتاده است. استقبال و اعتماد دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان از مجلدات اولیه گنج دانش، ما را بر آن داشت تا با تجربه‌ای ۱۰ ساله، همراهِ تلاش و پشتکار ما شده است سلسله دانشنامه‌هایی را تحت همان عنوان منتشر کنیم.

هرچند تعداد زیادی کتاب با هدف تهیه متون آموزشی برای نوجوانان در گذشته هم به چاپ رسیده است؛ تفاوت این سری از کتب با دیگر مجموعه‌ها در این است که مطالب علمی این مجموعه متناسب با نیازهای دانش‌آموزان ایرانی تدوین شده است و با تلاش وافر به صورت کاملاً بومی تبدیل شده است.

تنها با ورق زدن چند صفحه اول از هر مجلد خواهید دانست که با مجموعه‌ای بسیار متفاوت با آنچه تا به امروز به‌عنوان دانشنامه دیده‌اید روبرو هستید. برنامه‌ریزی صحیح مراحل پژوهشگری و مقاله‌نویسی در ابعاد محتوایی، ساختاری و نگارشی، برنامه‌ریزی همه‌جانبه در خصوص اصلاح زیرساخت‌های آموزشی، این اثر را از آثار مشابه خود متمایز می‌سازد. ارائه مطالب به‌صورت کوتاه و خواندنی و توضیح آن در حد ضرورت است و از حاشیه‌روی پرهیز شده است و این مهم به‌گونه‌ای است که تبیین مطالب به حدی باشد که مقصود برای خواننده روشن شده و درعین حال این خلاصه‌گویی منجر به ابهام و ابهام نشود.

هدف اصلی مجموعه کتاب‌های «گنج دانش» در این بوده که مرجعی موثق و در برگیرنده عناوین پایه باشد. فصل‌ها و مداخلی گوناگون همچون علم و تکنولوژی، زندگی ماقبل تاریخ، عناصر تشکیل دهنده جهان، گرما، بازیافت، رادیواکتیویته، زندگی‌نامه شخصیت‌های مشهور، موجودات زنده تک‌سلولی، صدا، واقعه ۱۱ سپتامبر، هنر، تجارت، جغرافیا، تاریخ، ادبیات، فلسفه، مذهب، سیاست، فرهنگ، علوم، ورزش و ابزارآلات موسیقی و غیره به همراه مجموعه‌ها، فهرست‌ها، نمودارها، نقشه‌ها، پرچم‌ها، توالی حقایق و ترتیب رخداد زمانی در کنار تصاویری با گرافیک ابداعی به خواننده هدیه می‌شود.

حتی در عصر اینترنت یک مجموعه دائره‌المعارف کاغذی، شأن و عمق بیشتری به کتابخانه شما می‌دهد، در نتیجه حس اقیانوس بیشتری در کار با کتب غیر دیجیتال به دست می‌آورد. ورق زدن کتاب، جذابیت منحصر به فردی دارد و شما کتاب را به تمامیت آن حس می‌کنید. جستجو در آن، چشم را همانند جستجو در صفحه مانیتور خسته نمی‌کند. همچنین شما در هنگام جستجوی کلمات در یک کتاب کاغذی، اطلاعات دیگری نیز به چشم‌تان می‌آید که باعث یادگیری مضاعفتان خواهد شد و روزه‌های جدیدی را برایتان باز می‌کند.

هنروری چاپ نفیس این کتاب‌ها بر روی صفحات گلاسه و جلدسخت، این مجموعه را به صورت یک شیء با ارزش جهت هدیه، نگهداری و یا افزودن به گنجینه کتابخانه منزل مناسب کرده و اعتبار غیرقابل تردیدی به آن می‌دهد و در حقیقت یک سرمایه‌گذاری است که نسل‌ها ادامه پیدا خواهد کرد.

روش کار

روش تهیه این مجموعه، متن‌گانه بوده است که در ابتدا گروه‌های مشخصی از مطالب در زمینه‌های گوناگون علاوه بر اینترنت با استفاده از کتاب‌های مرجع و نشریات معتبری که در کتابخانه‌ها نگهداری می‌شوند، انتخاب و طبقه‌بندی شدند. این داده‌ها با مراجعه به هزاران منبع مرجع جمع‌آوری و سپس صحت نقل مطالب و برداشت از مأخذ و ارجاعات دقیقاً بررسی شده است. در همین راستا، بهره‌گیری از انواع روش‌ها، مارگیری به منظور تکمیل اطلاعات غیر موجود یا متناقض از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد.

سپس صبورانه عناوین روز مرتبط با آن‌ها، در حالت بتکاری انتخاب گردید و پاراگراف‌های کوتاهی در مورد هر موضوع از منابع گوناگون تحقیق، گردآوری و ترجمه شد؛ بدین گونه که در ابتدا تعریفی از موضوع به صورت مختصر ارائه می‌دهند سپس کاربرد و بسط آن موضوع با اتکا به کار دانشمندان ایرانی گاه‌ت‌با آن با موضوعات دیگر ذکر شده است.

دشواری گردآوری مطالب تنها در دقت نظر لازم برای تدوین آن‌ها خلاصه نمی‌شد، بلکه نیاز بود تا حد امکان اطلاعات گردآوری شده جذاب، کوتاه و خواندنی باشند و تلاش این جانب بر آن بوده است که اطلاعات ارائه شده درباره ایران در تمامی زمینه‌ها بکر و تازه باشند.

فکر تألیف دایره‌المعارف برای خوانندگان کودک، نوجوان و جوان فکر تازه‌ای نیست. چنین کتاب‌هایی در جهان پیشینه‌ای طولانی دارند؛ اما این کار در ایران سابقه چندانی ندارد و در برخی دانشنامه‌های قدیمی تهیه‌شده در کشور برای سنین پایین هیچ‌یک از اصول و معیارهای دایره‌المعارف‌نویسی، به‌ویژه معیارهای خاص دایره‌المعارف کودکان، رعایت نشده است. این رویداد، نیاز به نگارش کتابی را می‌رساند که به مسائل این سنین حساس پاسخ دهد؛ بنابراین مجموعه گنج دانش خطمشی ویژه‌ای دارد و اهداف خود را در این زمینه پی می‌گیرد.

هرچند در گذشته فرهنگنامه‌ها به نحوی تدوین می‌شدند که نوجوانان قادر به استفاده از آن‌ها نبودند اما امروزه فرهنگنامه‌های مربوط به نوجوانان بخش بزرگی از بازار کتاب را به خود اختصاص داده است. یکی از علل استقبال از چاپ این کتب جای خالی چنین کتاب‌هایی در بازار کتاب ایران است. این فرهنگنامه‌ها در صورتی که به‌درستی تدوین شده باشند قادر به راهنمایی کودک در یافتن راه صحیح به‌سوی آینده او هستند.

هر کودک نیازمند کتابی پاسخگو به علائق خود و همچنین سؤالاتی که ذهنش را مشغول کرده است، می‌باشد. سؤالاتی همانند این که چگونه چیزی ساخته‌شده، گیاهان چگونه رشد می‌کنند، چرا خورشید می‌درخشد، بدن انسان چگونه کار می‌کند، در گذشته چه اتفاقاتی روی داده است و تفاوت کشورها با یکدیگر چیست، باعث برانگیختن کنج‌کاوی خردسالان شده و تنها مرجعی مختص آنان همراه با محتوای مقتضی و مفاهیم قابل فهم جوابگوی آنان است.

این مجموعه به‌صورت خاص برای کودکان و نوجوانان تهیه و تدوین شده است. این مجموعه فرهنگی که بارها و بارها کودکان به آن مراجعه می‌کنند، یک مرجع ضروری برای دانشمندان خردسال ما به‌حساب می‌آید؛ اما مطالب مطرح شده در مجموعه به‌گونه‌ای است که حتی بزرگسالان نیز از مطالعه آن لذت خواهند برد و بسیاری از اطلاعات را جالب خواهند یافت.

درواقع دانش‌آموزان که مخاطبان اصلی این مجموعه هستند می‌توانند با مطالعه این مجموعه در هر بخش با مطالب جدیدی آشنا شوند که این امر در درجه نخست آن‌ها را در به‌گیری مطالب تحصیلی مربوطه یاری می‌کند؛ دوم آنکه کودکان و نوجوانان با مطالعه این مجموعه به بی‌کرائگی علم پی برده و به تحقیق و تفحص در زمینه دل‌خواه خود تشویق می‌گردند؛ سوم آنکه با مطالعه این مجموعه آنان قادر خواهند بود به روش‌های مختلف دانش آشنا شوند و بدین‌وسیله استعداد و علاقه خود را در یک رشته خاص بیابند و نتیجه آنکه راهی صحیح را برای آینده خود انتخاب نمایند. اگر کتاب‌های مورد نیاز مناسب ترغیب شده باشند، این عطش ذهن استدلالی و نکته‌سنج نسبت به دانش باعث یک جریان پایدار درک و کشف می‌شود.

ادبیات مجموعه

زبان به‌کاررفته در نوشته‌ها می‌بایست برای نوجوانان گیرا و درعین حال غیرتخصصی باشد؛ درنتیجه ادبیات این مجموعه نسبتاً پایه است، بدین گونه که نه فنی است و نه از لحاظ ادبی سنگین. برای رسیدن به این منظور نوشته‌های فارسی به لحاظ زبانی بارها ویرایش و تصحیح شده است.

این اثر عمدتاً برای دانش‌آموزان نگارش شده است و تلاش بسیاری صورت گرفته که متن کتاب برای گروه‌های سنی متفاوت قابل استفاده باشد و ساختار ساده و به‌روز بودن این مجموعه، آن را یکی از خواندنی‌ترین مراجع زبان فارسی برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها می‌سازد. بعلاوه توضیح زنده متون، شوق یادگیری در کودکان را به وجود می‌آورد.

چرا مصور؟

تصاویر کمک شایانی در انتقال مفاهیم کتاب به نوجوانان می‌کنند؛ بنابراین، تصاویر در سری گنج دانش نقش به‌سزایی دارند و بنا بر آن دارند که خوانندگان جوان ما مفاهیم را به‌صورت موجز و شفاف و درعین‌حال به‌صورت جذاب همراه با تصاویری گیرا و نمودارهای غنی درک نمایند.

از این‌رو بخش عظیمی از این مجموعه را عکس‌ها تشکیل می‌دهند. هدف اصلی این مجموعه آن بوده است که نوشته‌ها با به‌کارگیری آرایش تصاویر، با بهره‌برداری از تکنیک‌ها و مهارت‌های فکری و عملی لازم جهت تصویرگری چیره‌دستانه، قابل‌فهم و محسوس شوند تا بتوان دانشمندانی کوچک را پرورش داد که امید همه ما در آینده باشند.

از طرفی در تلاش خود برای بومی کردن مجموعه‌های گنج دانش، به روشی نوین از تصاویر مناسب فرهنگ کشور خود استفاده کرده‌ایم. بدان معنا که علاوه بر استفاده از تحقیقات بومی، تصاویر نیز بومی‌سازی شده‌اند.

همگام با مدرسه

امروزه بسیاری از نوجوانان از فرهنگنامه‌ها برای انجام تکالیف مدرسه و انجام تحقیق و تفحص در زمینه دلخواه خود استفاده می‌کنند. به دلیل اینکه این مجموعه منبع مناسبی برای تحقیق و تکالیف مدرسه علاوه بر افزودن به دانش عمومی کودکان محسوب می‌شود. نحوه تدوین این کتاب به روشی است که نوجوانان می‌توانند با جستجو در مقالاتی که به‌صورت مستقیم با برنامه درسی مدارس هماهنگ است، موضوعاتی را برای ارائه در سر کلاس به آموزگار خود پیشنهاد دهند و ایده‌های جذاب برای فعالیت‌ها، آزمون‌ها، پروژه‌ها و گزارش‌های مسابقه تولید نمایند. به این طریق دانش آموز می‌تواند به روشی مشارکتی و با علاقه بیشتری به تحصیل ادامه دهد.

این سری فرهنگنامه‌های تصویری عناوین آموزشی، پایه مدرسه، همانند زیست‌شناسی، شیمی، فیزیک و علوم اجتماعی را دربر می‌گیرد و جهان علم را به‌گونه‌ای هیجان‌انگیز و زنده به دانش‌آموزان معرفی می‌کند.

ترجمه صرف اثرهای خارجی هویت ایرانی ندارد و پاسخگوی نیاز خواننده کودک و نوجوان ایرانی به‌ویژه در دوران تحولات شگرف اجتماعی، علمی و فرهنگی در ایران و جهان نیست. در نتیجه همسنگ کردن آن کتب با نیاز جوانان ایرانی و نیازهای فعلی جامعه علمی ایران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

بومی‌سازی علم به معنای منطبق کردن علوم وارداتی از غرب با بوم، زبان، فرهنگ، تمدن و آیین یک جامعه است. آنچه در رابطه با بسیاری از علوم در جامعه ما و برخی دیگر از جوامع در حال توسعه اتفاق افتاده، واردات صرف و برداشتی مقلدانه از غرب است. برخی از متفکران دنیای عرب از حذف مسلمانان اندیشمند و اختراعات و اکتشافات آن‌ها در تاریخ علم سخن به میان آورده‌اند. سوءتعبیرها و درک‌های نادرست درباره ماهیت اسلام و همین‌طور بی‌اعتنایی به فرهنگ و تمدن اسلامی، حتی در دایره‌المعارف‌ها و کتاب‌هایی که مخاطبان آن‌ها نوجوانان و دانش‌آموزان هستند به‌وضوح دیده می‌شود.

بومی‌سازی این مجموعه بدان معناست که در خلال توضیح مفاهیم آن به فراخور هر بخش، اطلاعات دربارۀ تاریخ، فرهنگ و دانش ایران باستان، ایران پس از اسلام، ایران معاصر در دل مفاهیم اصلی دانشنامه‌ای به‌صورت هنرمندانه ذکر شد، است که این مهم مطالب کتاب را گیراتر می‌سازد.

از حقوق کودکان و نوجوانان ایرانی به شمار می‌آید که درک درست از تاریخ کشور و اطلاعات بومی آن داشته باشند. از جمله این اطلاعات بومی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

معرفی دستاوردهای دانشگاه‌های برتر ایران، ذکر توانایی‌های دانشجویان و

پژوهشگران ایرانی، آشنایی با تاریخچه علوم در ایران، کاربردهای بومی علوم در عرصه‌های صنعت و پزشکی، تولیدات داخلی، معرفی انجمن‌ها، پژوهشگاه‌ها، ستادها و سامانه‌های داخل کشور، اطلاعاتی ارزنده از فعالیت‌ها و ناهای ششمندان و فرهیختگان قدیم و معاصر ایران و نقش آنان در توسعه دانش بشری، آینده شغلی و آموزشی در کشور و راسنمایی‌های لازم جهت انتخاب رشته، معرفی طبیعت، جغرافیا، گیاهان و جانوران ایران و آگاهی از تنوع زیستی و طبیعی منحصر به فرد ایران، مقالاتی در مورد جنبه‌های مختلف تاریخ، فرهنگ، رسوم و اساطیر ایران و اسلام متناسب با هر بخش، ارائه اطلاعات مربوط به اختراعات، اکتشافات و دستاوردهای علمی ایرانیان در تمامی زمینه‌های دانش از زمان باستان تاکنون، گنجینه‌ای برای آشنایی با تنوع زیستی، فرهنگی و علمی ایران زمین، ارائه مفاهیم، اصطلاحات، اعلام و اماکن جغرافیایی جهان اسلام و هزاران مطلب خواندنی و متنوع دیگر درباره ایران و اسلام.

پس از مطالعه این مجموعه به آنچه شکوه و عظمت ایران از دیرباز تاکنون نامیده می‌شود، به نحوی شایسته پی می‌برید. این امکان وجود دارد بسیاری از مطالبی که درباره ایران در این مجموعه می‌خوانید پیش‌تر هرگز نمی‌دانستید. درواقع این امر بر شما آشکار خواهد شد که ایرانیان در بسیاری از اکتشافات و اختراعات طلایه‌دار بوده‌اند و در زمانی بسیار کهن تمدنی درخشان داشته‌اند. آگاهی از برخی مطالب در این زمینه شما را به شگفتی وادار می‌نماید، به‌ویژه مطالبی که به اختراعات ایرانیان باستان بازمی‌گردد. خواندن این مجموعه سبب خواهد شد تا به میراث عظیمی که نیاکانمان برای ما به یادگار گذاشته‌اند با احترام بیشتری بنگریم و از پیشرفت‌های علمی امروزمان نیز آگاه خواهیم شد که امید است انگیزه‌ای شود تا با نیروی بیشتری برای اعتلای میهن خود بکوشیم.

پیشرفت‌های صورت گرفته در فرهنگ جوامع بشری، موجب بهبود زندگی انسان‌ها شده و هنر به زندگی انسان زیبایی بخشیده است.

این مجلد، از سری مجلدات جامع ۴۰ جلدی گنج دانش، یک دانشنامه مصور موضوعی-الفبایی را در چهار فصل فرهنگ و هنر، مذاهب، نقاشان و نویسندگان به خواننده ارائه می‌دهد.

در این کتاب سعی بر آن بوده که از حاشیه روی پرهیز شود؛ بنابراین هر عنوان تنها یک صفحه را به خود اختصاص داده است. مطالب این کتاب تا حد ممکن بومی‌سازی شده و با تأکید بر فرهنگ ایران و اسلام نگاشته شده‌اند و علاوه بر مداخلی که به‌طور مستقل مربوط به ایران است، در خلال عناوین بین‌المللی نیز زوایای مختلف فرهنگ کشورمان به‌صورت ابتکاری مورد اشاره قرار گرفته است.

► توضیحی در مورد اعداد

در این مجموعه برای سهولت در خواندن و زیبایی صوری جملات از «ویرگول رو به پایین» به جای ممیز و به منظور جداسازی اعداد از «ویرگول رو به بالا» استفاده شده است. به طور مثال: ۱۶٬۵۰۰ (شانزده هزار و پانصد) و ۱۸٬۰۹ (هجده و نه صدم)

► منابع و مآخذ

فهرست منابع و مآخذ ذکر شده در این کتاب، شامل نام یک سری کتاب لاتین و فارسی و سایت‌های اینترنتی است که از جمله منابع مهم تألیف این مجموعه محسوب می‌شوند. این منابع جهت تحقیق و ارجاع دانشجویان نیز می‌تواند مورد استفاده قرار گیرند.

► سخن آخر

در پایان، ضمن تقدیر و تشکر از تلاش کلیه همکارانی که در تهیه این مجموعه یاوران بودند، اذعان می‌دارد، با همه کوشش‌های به‌عمل آمده، از آنجاکه هیچ نگارشی خالی از نقص نیست، امید است اساتید محترم، اندیشمندان و دانشجویان عزیز ما را جهت تکمیل و تنظیم بهینه و مجدد این نوشتار یاری رسانند و نظرهای عالمانه و سنجشگری سازنده خود را جهت رسیدن به متنی مطلوب و حتی المقدور جامع و کم نقص ابراز نمایند تا اگر حسن ظن دانش پژوهان به این اثر تجدید چاپ آن را اقتضای نمره دربربسته‌های بعدی تکمیل و تنقیح آن دست‌زینم، پیشاپیش از عزیزانی که این موارد را متذکر شده و ما را در بهبود، تکمیل و تصحیح اطلاعات یاری رسانده‌اند، تشکر می‌نماییم.

امید است این مجموعه بتواند گامی هرچند کوچک در خدمت به جامعه تعلیم و تربیت کشور بردارد.

والسلام

دکتر بابک اعتمادی

فهرست مطالب

عناوین	شماره صفحه	عناوین	شماره صفحه
آموزش و پرورش	۱۷۰	فرهنگ و هنر	
ادبیات	۱۸۰	ادبیات	۱۸۰
ادبیات نمایشی	۱۹۰	ادبیات نمایشی	۱۹۰
ارکستر	۲۰۰	ارکستر	۲۰۰
پویانمایی	۲۱۰	پویانمایی	۲۱۰
تئاتر	۲۲۰	تئاتر	۲۲۰
تندیس گری	۲۳۰	تندیس گری	۲۳۰
جشن	۲۴۰	جشن	۲۴۰
خوشنویسی	۲۵۰	خوشنویسی	۲۵۰
رسانه	۲۶۰	رسانه	۲۶۰
زبان	۲۷۰	زبان	۲۷۰
ساز	۲۸۰	ساز	۲۸۰
سفالگری	۲۹۰	سفالگری	۲۹۰
شعر اسلامی	۳۰۰	شعر اسلامی	۳۰۰
عکاسی	۳۱۰	عکاسی	۳۱۰
فیلم	۳۲۰	فیلم	۳۲۰
قالی ایرانی	۳۳۰	قالی ایرانی	۳۳۰
کاشی کاری	۳۴۰	کاشی کاری	۳۴۰
معماری	۳۵۰	معماری	۳۵۰
معماری اسلامی	۳۶۰	معماری اسلامی	۳۶۰
موسیقی	۳۷۰	موسیقی	۳۷۰
موسیقی اسلامی	۳۸۰	موسیقی اسلامی	۳۸۰
نقاشی	۳۹۰	نقاشی	۳۹۰
نگارگری ایرانی	۴۰۰	نگارگری ایرانی	۴۰۰
نماد	۴۱۰	نماد	۴۱۰
نوشتن و چاپ کردن	۴۲۰	نوشتن و چاپ کردن	۴۲۰
ورزش	۴۳۰	ورزش	۴۳۰
هالیوود و بالیوود	۴۴۰	هالیوود و بالیوود	۴۴۰
هنر	۴۵۰	هنر	۴۵۰
هنر اسلامی	۴۶۰	هنر اسلامی	۴۶۰
هنر نوگرا	۴۷۰	هنر نوگرا	۴۷۰
هنرهای تزئینی	۴۸۰	هنرهای تزئینی	۴۸۰
مذاهب		مذاهب	
ادیان ابراهیمی	۵۱۰	ادیان ابراهیمی	۵۱۰
ارتدکس	۵۲۰	ارتدکس	۵۲۰
اسلام	۵۳۰	اسلام	۵۳۰
بت پرستی	۵۴۰	بت پرستی	۵۴۰
بودائی	۵۵۰	بودائی	۵۵۰
پروتستانتیسم	۵۶۰	پروتستانتیسم	۵۶۰
تائوئیسم	۵۷۰	تائوئیسم	۵۷۰
جین	۵۸۰	جین	۵۸۰
خدا	۵۹۰	خدا	۵۹۰
دین زرتشتی	۶۰۰	دین زرتشتی	۶۰۰
سکولاریسم	۶۱۰	سکولاریسم	۶۱۰
سیک	۶۲۰	سیک	۶۲۰
شرک	۶۳۰	شرک	۶۳۰
شینتو	۶۴۰	شینتو	۶۴۰
عرفان	۶۵۰	عرفان	۶۵۰
کاتولیسزم	۶۶۰	کاتولیسزم	۶۶۰
کتاب آسمانی	۶۷۰	کتاب آسمانی	۶۷۰
کلیسا	۶۸۰	کلیسا	۶۸۰
کنفوسیوسی	۶۹۰	کنفوسیوسی	۶۹۰
مانوی	۷۰۰	مانوی	۷۰۰
مذاهب روم باستان	۷۱۰	مذاهب روم باستان	۷۱۰
مذاهب شرقی	۷۲۰	مذاهب شرقی	۷۲۰
مزدکی	۷۳۰	مزدکی	۷۳۰
مسیحیت	۷۴۰	مسیحیت	۷۴۰
هندوئیسم	۷۵۰	هندوئیسم	۷۵۰
یکتا پرستی	۷۶۰	یکتا پرستی	۷۶۰
یهودیت	۷۷۰	یهودیت	۷۷۰
نقاشان		نقاشان	
پیکاسو (پابلو)	۸۱۰	پیکاسو (پابلو)	۸۱۰
داوینچی (لئوناردو)	۸۲۰	داوینچی (لئوناردو)	۸۲۰
ریورا (دیه گو)	۸۳۰	ریورا (دیه گو)	۸۳۰
فرشچیان (محمود)	۸۴۰	فرشچیان (محمود)	۸۴۰
کالو (فریدا)	۸۵۰	کالو (فریدا)	۸۵۰
کمال الملک	۸۶۰	کمال الملک	۸۶۰
گرکو (آل)	۸۷۰	گرکو (آل)	۸۷۰
مونه (کلود)	۸۸۰	مونه (کلود)	۸۸۰
میکل آنژ	۸۹۰	میکل آنژ	۸۹۰
وارهول (اندی)	۹۰۰	وارهول (اندی)	۹۰۰
ون گوگ (ونسان)	۹۱۰	ون گوگ (ونسان)	۹۱۰
نویسندگان		نویسندگان	
آل احمد (جلال)	۹۵۰	آل احمد (جلال)	۹۵۰
آندرسن (هانس کریستیان)	۹۶۰	آندرسن (هانس کریستیان)	۹۶۰
آنتوان (هت بیچر)	۹۷۰	آنتوان (هت بیچر)	۹۷۰
آنتوان (پروین)	۹۸۰	آنتوان (پروین)	۹۸۰
آران گریم	۹۹۰	آران گریم	۹۹۰
بروکس (گو وین)	۱۰۰۰	بروکس (گو وین)	۱۰۰۰
بزرگ علوی (سید)	۱۰۱۰	بزرگ علوی (سید)	۱۰۱۰
تواین (مارک)	۱۰۲۰	تواین (مارک)	۱۰۲۰
جمال زاده (مصدق علی)	۱۰۳۰	جمال زاده (مصدق علی)	۱۰۳۰
دال (رولد)	۱۰۴۰	دال (رولد)	۱۰۴۰
دانشور (سیمین)	۱۰۵۰	دانشور (سیمین)	۱۰۵۰
دولت آبادی (محمود)	۱۰۶۰	دولت آبادی (محمود)	۱۰۶۰
دهخدا (علی اکبر)	۱۰۷۰	دهخدا (علی اکبر)	۱۰۷۰
دیکنز (چارلز)	۱۰۸۰	دیکنز (چارلز)	۱۰۸۰
رحماندوست (مصطفی)	۱۰۹۰	رحماندوست (مصطفی)	۱۰۹۰
روئل تالکین (جان رونالد)	۱۱۰۰	روئل تالکین (جان رونالد)	۱۱۰۰
سنداک (موریس)	۱۱۱۰	سنداک (موریس)	۱۱۱۰
شریعتی (علی)	۱۱۲۰	شریعتی (علی)	۱۱۲۰
شکسپیر (ویلیام)	۱۱۳۰	شکسپیر (ویلیام)	۱۱۳۰
فرخزاد (فروغ)	۱۱۴۰	فرخزاد (فروغ)	۱۱۴۰
کارول (لونیس)	۱۱۵۰	کارول (لونیس)	۱۱۵۰
گایزل (سوس)	۱۱۶۰	گایزل (سوس)	۱۱۶۰
گلشیری (هوشنگ)	۱۱۷۰	گلشیری (هوشنگ)	۱۱۷۰
لنگستون (هیوز)	۱۱۸۰	لنگستون (هیوز)	۱۱۸۰
می الکات (لویزا)	۱۱۹۰	می الکات (لویزا)	۱۱۹۰
هدایت (صادق)	۱۲۰۰	هدایت (صادق)	۱۲۰۰
منابع لاتین و فارسی	۱۲۱۰	منابع لاتین و فارسی	۱۲۱۰